

CAPACITACIÓ EN AVALUACIÓ PSICOLÒGICA EN L'ÚS DE L'ARMA DE FOC I PROCESSOS SELECTIUS EN COSSOS DE POLICIA LOCAL DE CATALUNYA

(Secció de Psicologia del Trànsit i de la Seguretat)

INDEX

1. INTRODUCCIÓ I JUSTIFICACIÓ

2. OBJECTIUS

3. COMPETÈNCIES

4. PROCEDIMENT PER OBTENIR LA CAPACITACIÓ

4.1 CRITERIS GENERALS

4.2 CRITERIS ESPECÍFICS

5. TAXES I FORMA DE PAGAMENT

6. TERMINIS DE PRESENTACIÓ

7. DOCUMENTACIÓ

8. TRAMITACIÓ DE SOL·LICITUDS

9. VIGÈNCIA I CRITERIS PER LA RENOVACIÓ

10. BIBLIOGRAFIA

ANNEX 1. MODEL DE CURRICULUM

ANNEX 2. SOL·LICITUD DE CAPACITACIÓ EN AVALUACIÓ PSICOLÒGICA EN L'ÚS DE L'ARMA DE FOC I PROCESSOS SELECTIUS EN COSSOS DE POLICIA LOCAL DE CATALUNYA

1. INTRODUCCIÓ I JUSTIFICACIÓ

Els processos selectius i d'avaluació de l'aptitud psicològica per a l'ús de l'arma de foc de les policies locals de Catalunya són dos procediments rellevants per, d'una banda, garantir l'accés a la funció pública d'acord amb els principis de mèrit i capacitat (article 103.3 CE) i, de l'altra, vetllar per unes condicions òptimes en l'exercici del monopoli de l'ús institucionalitzat de la coacció jurídica per part de les Forces i Cossos de Seguretat, el que fa imprescindible l'ús de les armes (Llei Orgànica 2/1986, de 13 de març, de Forces i Cossos de Seguretat).

Seguidament, ens referirem a aquests dos procediments de forma diferenciada.

La **selecció de personal** és un procés de presa de decisions sobre l'adequació dels candidats a determinats llocs de treball. Aquest procés requereix de l'ús d'instruments d'avaluació que permetin aquesta presa de decisions, diferenciant-lo així d'un procés d'incorporació, i d'un/a professional capacitat/da en l'ús d'aquests instruments (Salgado, Moscoso i Lado, 2005). Amb el propòsit de que aquest procés es realitzi de forma apropiada, és necessari tenir coneixement de les característiques del lloc (àmbit d'actuació, funcions, tasques,...) i assegurar que els aspirants tenen els coneixements, habilitats i actituds necessàries per un bon acompliment en el lloc de treball. Això és el que coneixem amb el terme de "competències", i la selecció de personal basada en l'avaluació d'aquestes, és el que denominem selecció per competències.

Aquest mètode de selecció requereix definir prèviament el perfil de competències del lloc a ocupar, és a dir, concretar aquelles competències que estan relacionades amb un desenvolupament excel·lent del lloc de treball per part del professional. Per aquest motiu, cal un coneixement exhaustiu sobre l'entorn específic en el que es durà a terme el procés selectiu.

A aquest coneixement de l'entorn específic, cal sumar-hi la pròpia idiosincràsia dels cossos de seguretat local, la complexitat de l'Administració pública i la heterogeneïtat de l'Administració Local. És important, doncs, ser conscients de que s'està davant d'un entorn molt normativitzat i procedimentat, que requereix d'un tractament acurat i precís en el moment d'intervenir-hi.

Un dels primers aspectes clau d'aquest entorn ve referenciat a l'article 104 de la Constitució Espanyola, on es diu que les forces i cossos de seguretat, sota la dependència del Govern, tindran com a missió protegir el lliure exercici dels drets i llibertats i garantir la seguretat ciutadana. Per tant, és necessari valorar l'impacte i la repercussió dels processos selectius en aquest col·lectiu.

Concretament, els policies locals són funcionaris de carrera dels ajuntaments respectius i es regeixen per la Llei Orgànica 2/1986, de 13 de març, de Forces i Cossos de Seguretat, per la Llei 16/1991, de 10 de juliol, de les policies locals, pels reglaments específics i les altres normes dictades pels ajuntaments i per la legislació vigent del règim local i de la funció pública de Catalunya.

D'acord amb el Reial Decret Legislatiu 5/2015, de 30 d'octubre, pel que s'aprova el text refós de la Llei de l'Estatut Bàsic de l'Empleat Públic, els procediments de selecció cuidaran especialment la connexió entre el tipus de proves a superar i l'adequació a l'acompliment de les tasques dels llocs de treball convocats.

En aquest sentit, el Capítol de la Llei 16/1991, de 10 de juliol, de les policies locals exposa el règim d'accés a les diferents categories del cos mitjançant processos de selecció. Dintre d'aquests, s'han d'incloure, com a mínim, proves culturals, físiques, mèdiques i psicotècniques.

Tanmateix, més enllà de la utilització de proves psicotècniques com a requisit necessari en les oposicions per accedir i promocionar dintre dels cossos policials, l'article 61 del Reial Decret Legislatiu 5/2015 i l'article 67 del Decret 214/1990, de 30 de juliol, pel que s'aprova el Reglament del personal al servei de les entitats locals, diu que qualsevol procediment de selecció també podrà incloure entrevistes o qualsevol altre sistema que sigui adequat per assegurar l'objectivitat i idoneïtat del procés selectiu.

No obstant això, és necessari esmentar el que diu l'article 69 del Decret 214/1990, respecte a que el procés de selecció del personal al servei de les entitats locals es regirà per les bases que aprovi el ple de la corporació i que seran d'obligat compliment per part de l'Administració, dels tribunals que tinguin que qualificar les proves selectives i dels que participin en elles.

Així doncs, podem concloure que, en el marc de les policies locals de Catalunya serà possible i necessari dur a terme processos selectius basats en la metodologia de selecció per competències.

L'avaluació de l'aptitud psicològica per a l'ús de l'arma de foc de les policies locals de Catalunya és un procediment que ajudar a detectar i prevenir usos inapropiats de l'arma de foc. Un agent de l'autoritat té un poder que comporta moltes responsabilitats en la seva tasca diària. Concretament, en relació a l'ús de l'arma de foc, aquesta responsabilitat és més accentuada pel seu gran poder destructiu.

Si tenim en compte que la Llei Orgànica 2/1986 diu que els policies hauran de portar a terme les seves funcions amb total dedicació, havent d'intervenir sempre, en qualsevol temps i lloc, es trobessin o no de servei, en defensa de la Llei i de la seguretat ciutadana, és lògic pensar que aquest poder i/o responsabilitat pot acabar essent una font important de desgast psicològic pel que d'aquest es desprèn.

La valoració d'aquest desgast ha portat a diferents regulacions en les diferents Forces i Cossos de Seguretat. La regulació en les policies locals de Catalunya queda reflectida en el Decret 21/1996, de 12 de juny, pel qual s'aprova el Reglament d'armament de les policies locals.

En aquest decret es considera necessari que les policies locals amb un armament reglamentari assignat passin per un control periòdic de les seves aptituds psicofísiques, contribuint així a la seva efectivitat i professionalització. En l'article 23 del Capítol 4 del Decret 21/1996 s'indica que les revisions psicotècniques als membres de les plantilles de policia local es realitzaran cada dos anys, mitjançant bateries de tests, entrevista personal o altres proves complementàries.

Aquestes avaluacions, revisions o controls periòdics eren exercides per professionals de la psicologia de la Direcció General de Policia i de l'Institut de Seguretat Pública de Catalunya. Des de fa ja uns anys, l'Institut de Seguretat Pública de Catalunya va assumir la totalitat d'aquesta funció.

Donat que la demanda era superior a les possibilitats de donar-hi resposta, va ser necessari buscar alguna alternativa per poder donar una resposta a aquesta demanda.

Aleshores, l'Institut de Seguretat Pública de Catalunya va optar per establir un conveni amb el Col·legi Oficial de Psicologia de Catalunya. D'aquest conveni va sorgir la creació d'un Torn d'Intervenció Professional destinat a la realització d'aquest procediment en concret.

Per tal d'homogeneïtzar la intervenció en aquest procediment, l'Institut de Seguretat Pública de Catalunya va establir un protocol sobre criteris orientatius d'avaluació per a la valoració de les condicions psicològiques per a l'ús de l'arma de foc dels membres dels cossos de policia local de Catalunya, els quals van quedar consolidats en la Resolució IRP/154/2010, en la qual es dona publicitat a aquest protocol.

Actualment, aquest TIP s'ha transformat en una llista de professionals acreditats per aquestes avaluacions de l'aptitud psicològica per a l'ús de l'arma de foc. A aquesta llista també s'hi han sumat aquells professionals especialitzats en processos selectius de les policies locals de Catalunya.

Amb aquest enquadrament s'ha volgut assenyalar i remarcar l'especificitat dels processos selectius i de l'avaluació de l'aptitud psicològica per l'ús de l'arma de foc de les policies locals de Catalunya. A aquest fet, volem tornar a posar èmfasi en el paper essencial dels cossos de seguretat com a garants de l'Estat social i democràtic de dret.

Des de la Secció de Psicologia del Trànsit i la Seguretat del COPC, considerem, doncs, la conveniència d'establir criteris comuns que assegurin una intervenció professional de qualitat, tot i tenint en compte les diferents demandes de cada col·lectiu.

Com a col·lectiu professional, doncs, cal que considerem la necessitat d'oferir unes actuacions de qualitat que responguin adequadament a les demandes que ens arriben. En aquest sentit, una de les tasques més importants d'un col·legi professional és la de protegir els interessos dels/de les professionals i dels/de les usuaris/es, vetllant perquè els diferents serveis professionals es prestin en un context de fiabilitat científica i tècnica.

La tendència que es manifesta a Europa, i també en diferents contextos professionals del nostre país, és que les associacions i els col·legis professionals treballin per establir acreditacions que avalin la competència en una activitat determinada, amb l'objectiu de garantir un servei especialitzat, que respongui adequadament als interessos i drets dels usuaris.

Així, el Col·legi Oficial de Psicologia de Catalunya (COPC) ha treballat força en el procés de **CAPACITACIÓ EN AVALUACIÓ PSICOLÒGICA EN L'ÚS DE L'ARMA DE FOC I PROCESSOS SELECTIUS EN COSSOS DE POLICIA LOCAL DE CATALUNYA (Secció de Psicologia del Trànsit i de la Seguretat)**, que suposarà el reconeixement social de la capacitació professional, en aquest àmbit, de tots els psicòlegs i psicòlogues que disposen dels coneixements considerats adequats i necessaris en aquesta disciplina, emmarcant una praxi professional de qualitat.

2. OBJECTIUS

- Comprendre l'estructura i funcionament de les policies locals de Catalunya.
- Aplicar i adequar les normatives generals i/o específiques a cada procediment selectiu i/o d'avaluació de l'aptitud psicològica per a l'ús de l'arma de les policies locals de Catalunya.
- Analitzar les competències de persones aspirants a processos selectius de les policies locals de Catalunya i la seva adequació al perfil professional exigible.
- Aplicar i/o dissenyar eines per a una selecció per competències de les policies locals de Catalunya (tests, entrevistes,...).
- Detectar malalties, trastorns i/o problemàtiques que poden interferir o ser incompatibles amb el perfil professional exigible.
- Analitzar l'estat dels processos psicològics de les policies locals de Catalunya per a l'ús de l'arma.
- Aplicar i/o dissenyar eines per a l'avaluació de l'aptitud psicològica per a l'ús de l'arma de les policies locals de Catalunya (tests, entrevistes,...).
- Dictaminar la idoneïtat o no de les persones aspirants a processos selectius i/o d'avaluació de l'aptitud psicològica per a l'ús de l'arma de les policies locals de Catalunya.

3. COMPETÈNCIES

Per a poder assolir aquests objectius, els psicòlegs/ogues que optin a la **CAPACITACIÓ EN AVALUACIÓ PSICOLÒGICA EN L'ÚS DE L'ARMA DE FOC I PROCESSOS SELECTIUS EN COSSOS DE POLICIA LOCAL DE CATALUNYA (Secció de Psicologia del Trànsit i de la Seguretat)**, han de tenir les competències següents:

- Coneixement del context normatiu al que estan sotmesos aquests processos.
- Capacitat per fer una entrevista per competències que permeti recollir la informació suficient de la persona per poder valorar la seva adequació al perfil professional exigent per a l'exercici de la funció policial.
- Capacitat per fer una entrevista d'avaluació psicològica que permeti recollir la informació suficient de la persona per poder valorar la seva aptitud per a l'ús de l'arma de foc en l'exercici de l'activitat policial.
- Coneixement i administració de proves de diagnòstic específiques de competències cognitives, d'estat mental i de personalitat que poden completar l'avaluació dels usuaris/es.
- Emissió i comunicació de dictàmens d'aptitud o no aptitud de forma argumentada, amb les seves corresponents limitacions i/o restriccions, de cada persona.

4. PROCEDIMENT PER OBTENIR L'ACREDITACIÓ

S'hauran **d'aportar evidències dels següents criteris generals i específics** per a l'obtenció de la capacitat del COPC

4.1. CRITERIS GENERALS (Tots són obligatoris)

1. Tenir la llicenciatura de Psicologia o títol homologat o declarat equivalent.
2. Estar col·legiat/ada al Col·legi Oficial de Psicologia de Catalunya (COPC) i estar al corrent del pagament de les quotes col·legials.
3. Ser membre de la Secció de Psicologia del Trànsit i la Seguretat del COPC
4. No estar complint cap sanció col·legial, ni cap altra que comporti inhabilitació per a un càrrec públic.

4.2. CRITERIS ESPECÍFICS (Tots són obligatoris)

1. Acreditar un mínim de **50 hores de formació teòrica - pràctica en Psicologia de la Seguretat** en entitats universitàries o institucions públiques, siguin autonòmiques o estatals o bé haver cursat un curs especialitzat en el Col·legi Oficial de Psicologia de Catalunya.
2. Acreditar **100 hores d'experiència professional** en aquests procediments dins l'àmbit policial, per compte pròpia o aliena.

*S'entén que les persones que estan desenvolupant aquestes tasques específiques en l'àmbit de l'Administració Pública com a funcionaris, compleixen aquests requisits de formació i experiència. Caldria presentar un certificat de tasques i funcions.

5. TAXES I FORMA DE PAGAMENT

L'import pel procés de l'acreditació està establert en **121 euros**, el qual es farà efectiu mitjançant la passarel·la del pagament del COPC.

És imprescindible que, en el moment de lliurar la documentació, es realitzi el pagament. El no pagament de les taxes comporta no acceptar la sol·licitud.

6. TERMINI DE PRESENTACIÓ

Les sol·licituds podran ser presentades al llarg de tot l'any. No hi haurà dates tancades de presentació.

El departament de desenvolupament professional del COPC comunicarà la resolució presa a cada col·legiat/ada en el termini de **entre sis mesos i un any**, des de la presentació de la documentació i mitjançant correu electrònic.

7. DOCUMENTACIÓ

La documentació a presentar serà la següent:

1. Sol·licitud de capacitació.
2. DNI.
3. Carnet de col·legiat del COPC.
4. Títol de llicenciat/ada en psicologia o títol homologat o declarat equivalent.
5. Títols de formacions.
6. Currículum, segons el model establert i documents justificatius corresponents.

8. TRAMITACIÓ DE SOL·LICITUDS

S'ha constituït una comissió d'experts/es, formada per professionals reconeguts/des, per tal d'estudiar els expedients presentats. Les persones que l'integren han estat nomenades per la Junta de Govern del COPC a proposta de la Secció, i està constituïda **per 3 experts/tes de reconegut prestigi: un Responsable i dos Avaluadors/es**.

A banda, un membre de Junta de Govern haurà de vetllar per el seu bon funcionament i estar al corrent de qualsevol tipus d'incidència, en qualitat de supervisor, no d'avaluador.

La comissió es reservarà el dret de demanar informació addicional, com ara informes o certificats, o de concertar entrevistes amb la persona interessada.

Els/les sol·licitants que no hagin complert els requisits, rebran una notificació amb la indicació de les causes d'exclusió. Les persones interessades podran presentar una reclamació en el termini de trenta dies hàbils a comptar de l'endemà de la recepció de la notificació. Els/les aspirants que no esmenin o rectifiquin dins d'aquest termini el defecte o error que ha motivat la seva exclusió, quedaran exclosos.

9.- VIGÈNCIA DE L'ACREDITACIÓ I CRITERIS PER LA RENOVACIÓ

L'acreditació tindrà una vigència de **8 anys**.

Passat aquest termini s'haurà de presentar sol·licitud per la renovació segons els criteris establerts. La sol·licitud de la renovació no tindrà cost.

Criteris per a la renovació:

El/la sol·licitant ha d'aportar **evidència del manteniment de l'exercici professional en l'àmbit de la capacitat com a mínim durant el darrer any i un mínim de 25h de formació contínua**.

10. BIBLIOGRAFIA

- Salgado, J.F., Moscoso, S. y Lado, M. (2005). Reclutamiento y Selección de Personal. En J. Bonache y A. Cabrera (Dirs). Dirección estratégica de personas. Madrid: Prentice-Hall.
- Espanya. Constitució Espanyola de 27 de desembre de 1978. BOE, 29 de desembre de 1978, núm. 311.
- Espanya. Llei orgànica 2/1986, de 13 de març, de Forces i Cossos de Seguretat. BOE, 14 de març de 1986.
- Catalunya. Llei 16/1991, de 10 de juliol, de les Polícies Locals de Catalunya. DOGC, 19 de juliol de 1991, núm. 1469.
- Generalitat de Catalunya. Decret 219/1996, de 12 de juny, pel qual s'aprova el Reglament d'armament de les polícies locals. DOGC, 17 de juny de 1996, núm. 2219.
- Catalunya. Llei 10/2007, de 30 de juliol, de l'Institut de Seguretat Pública de Catalunya. DOGC, 3 d'agost de 2007, núm. 4940.
- Catalunya. Resolució IRP/154/2010, de 25 de gener, per la que es dona publicitat al protocol pel qual s'estableixen els criteris orientadors d'avaluació per a la valoració de les condicions psicològiques per l'ús d'arma de foc dels membres dels cossos de policia local de Catalunya. DOGC, 1 de febrer de 2010, núm. 5557.
- Espanya. Reial Decret Legislatiu 5/2015, de 30 d'octubre, pel qual s'aprova el text refós de la Llei de l'Estatut Bàsic de l'Empleat Públic. BOE, 31 d'octubre de 2015, núm. 261.
- Catalunya. Decret 214/1990, de 30 de juliol, pel qual s'aprova el Reglament del personal al servei de les entitats socials. DOGC, 28 de setembre de 1990, núm. 1348.

ANNEX 1. MODEL DE CURRÍCULUM

1. DADES PERSONALS

2. DADES PROFESSIONALS

3. DADES ACADÈMIQUES

- Formació universitària: títols i graus acadèmics obtinguts, centres i dates.

Cal indicar les hores de la titulació de postgrau.

- Formació específica relacionada amb l'àmbit de psicologia del Trànsit i la Seguretat.

4. EXPERIÈNCIA PROFESSIONAL

- Llocs de treball i tipus de centres i/o institucions
- Tipus de contracte amb dates d'inici i finalització i/o alta de l'IAE.
- Activitats fetes dins dels diferents àmbits de la psicologia del trànsit i la seguretat.
- Altres activitats relacionades amb l'assessorament, informes i altres àrees relacionades de l'activitat.

5. EXPERIÈNCIA DOCENT (en el seu cas)

- Experiència docent universitària: disciplines impartides, àrea de coneixement i departament a què pertany. Tipus de contracte (cal especificar les dates d'inici i acabament).
- Experiència docent no universitària. S'ha d'especificar el nombre d'hores i els centres on s'ha adquirit aquesta experiència docent.

6. MÈRITS D'INVESTIGACIÓ (en el seu cas)

- Publicacions:
 - Llibres.
 - Capítols de llibres.
 - Articles.
 - Participació en congressos (conferències, ponències, comunicacions i pòsters).
 - Projectes d'investigació.
 - Altres mèrits d'investigació.

7. FORMACIÓ COMPLEMENTÀRIA (en el seu cas)

- Altres formacions

8. ALTRES MÈRITS

ANNEX 2. SOL·LICITUD DE CAPACITACIÓ EN AVALUACIÓ PSICOLÒGICA EN L'ÚS DE L'ARMA DE FOC I PROCESSOS SELECTIUS EN COSSOS DE POLICIA LOCAL DE CATALUNYA

Nom i cognoms: _____

NIF: _____ Número de col·legiat/ada: _____

Adreça: _____

Codi postal i població: _____

Telèfon: _____ Telèfon mòbil: _____

Adreça electrònica: _____

EXPOSO:

Que, complint els criteris generals i específics que s'estableixen en el procediment de CAPACITACIÓ EN AVALUACIÓ PSICOLÒGICA EN L'ÚS DE L'ARMA DE FOC I PROCESSOS SELECTIUS EN COSSOS DE POLICIA LOCAL DE CATALUNYA (Secció de Psicologia del Trànsit i de la Seguretat) del COPC, havent abonat les taxes corresponents i havent presentat la següent documentació:

- Sol·licitud de capacitació.
- DNI
- Carnet de col·legiat del COPC.
- Títol de llicenciat/ada en psicologia o títol homologat o declarat equivalent.
- Títols de formacions.
- Currículum, segons el model establert i documents justificatius corresponents.
- Resguard de pagament
- Altra documentació

SOL·LICITO:

Que em sigui lliurada la certificació corresponent.

DECLARO:

Declaro sota la meva responsabilitat que he exercit com a professional de Psicologia amb les activitats que detallo a continuació i que les dades que consten en la documentació que acompanya a la sol·licitud per què s'expedeixi el corresponent certificat són certes:

Signatura

_____, _____ de _____ de 2020

SENYOR DEGÀ DEL
COL·LEGI OFICIAL DE PSICOLOGIA DE CATALUNYA
Rocafort, 129
08015 Barcelona